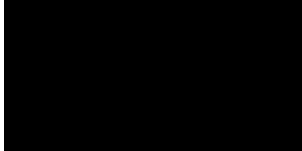
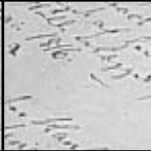

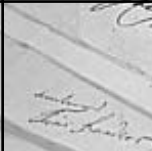

Når kirkebøgerne mangler

 <p>STATENS ARKIVER</p>						
						
						

Når kirkebøgerne mangler

Hvis man er interesseret i at spore bestemte personers familieforhold, kan man komme ud for, at kirkebøgerne ikke går langt nok tilbage i det område, man er interesseret i. Før 1812 - 1814 kan man komme ud for, at bøgerne fx er gået til ved en præstegårdsbrand eller lignende, fordi de den gang kun førtes i ét eksemplar.

Eksemplet Magrete

Magrete Pedersdatter blev født i Bloustrød sogn i Nordsjælland, i begyndelsen af 1700-tallet. I Bloustrød kirkebog er hendes dåb indført den 11 september 1718. Der står, at hun er datter af Peder Hansen, som boede der i byen. Men der

står ikke, hvad hendes mor hed, og chancerne for at spore Magretes familie via kirkebøger er ikke gode. Kirkebøgerne i Bloustrød starter i år 1705. Kun 13 år før hendes egen fødsel.

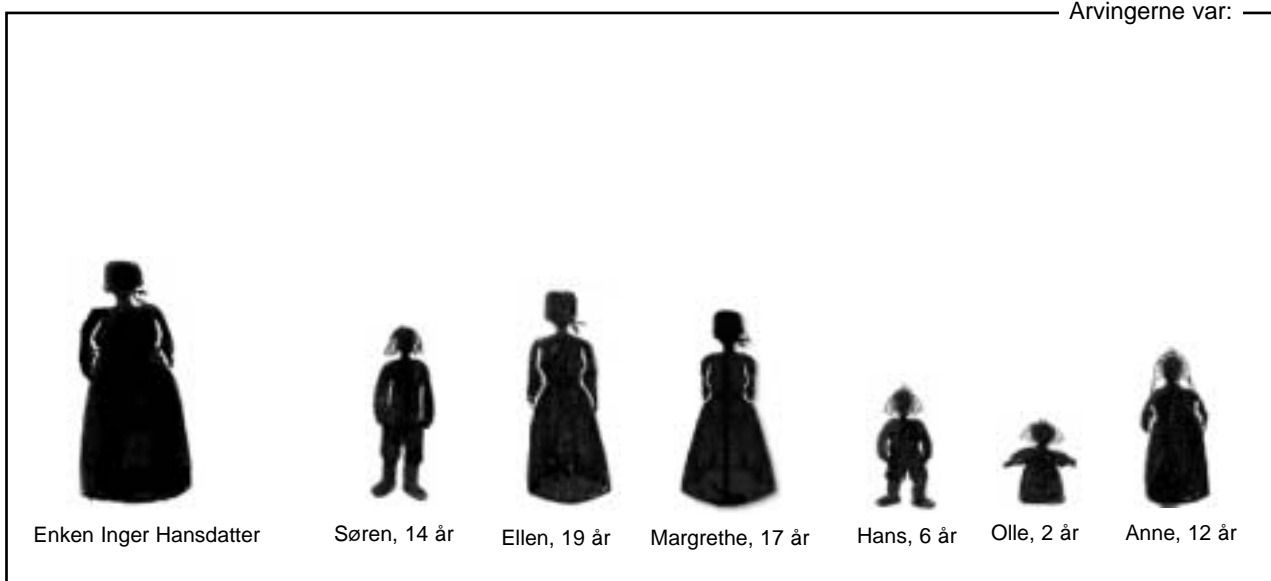
Til gengæld er der skifteprotokollerne for området, og de går helt tilbage til 1649. Skifteprotokollerne kan føre os tilbage til Magretes oldeforældre, og i dette hæfte viser vi hvordan.

I mange tilfælde vil det nemlig være muligt at bruge skifteprotokoller til at spore slægter og personer, når kirkebøger og folketællinger ikke længere findes.

Skiftet efter Peder Hansen

Magrete Pedersdatters far, som døde i 1736

Arvingerne var:

I Hørsholm Amtstues arkiv på Landsarkivet findes en skifteprotokol, som dækker det år, hvor Magretes far døde. Navneregisteret bag i bogen viser, at skiftet efter Peder Hansen i Bloustrød findes på side 55.

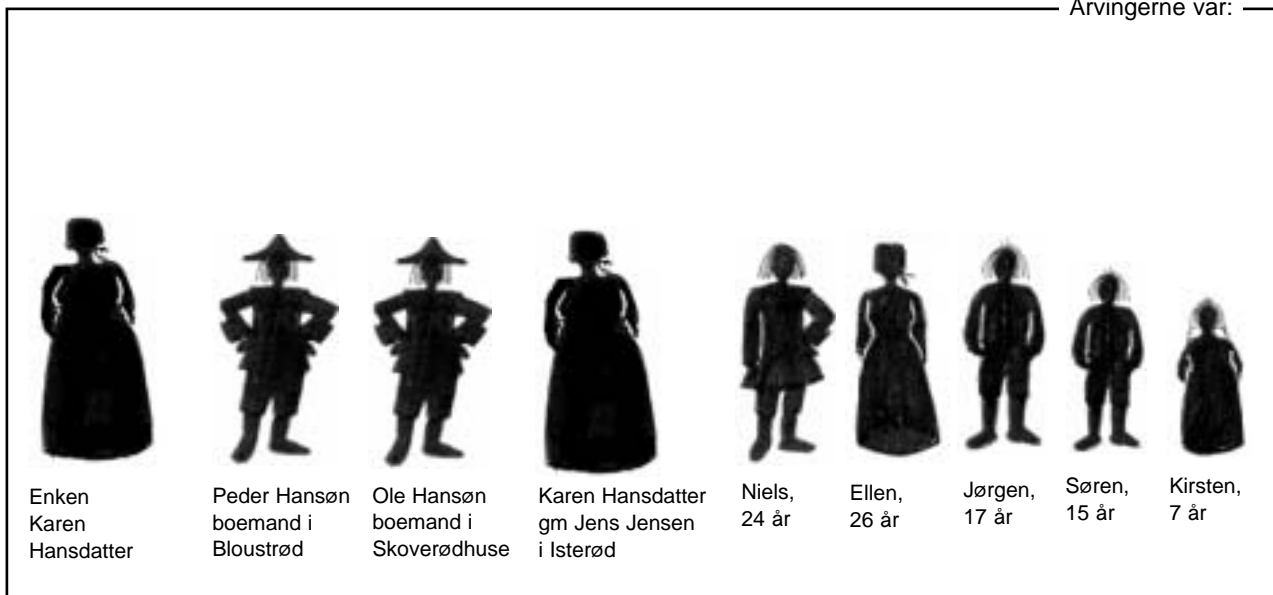
Selve skiftet opregner alle dem, der skal arve noget efter den afdøde. I skiftet står der desuden, at de tre ældste børn, er "auflet i Ægteskab med den Sl. Mands første Hustrue Boel Sørenns Datter"

Om de tre yngste står der, at de er "med Enken auflet". Nu ved vi, at Magretes mor var Peder Hansens 1. kone og hed Boel Sørensdatter. Der findes også et skifte efter Boel Sørensdatter, som døde i 1721. Her oplyses, at der stod en arv fra Boels "salig moder" Sophie Nielsdatter i dødsboet. Magrete Pedersdatters mormor og morfar hed altså Søren og Sophie.

Skifteprotokollerne kan også give navnene på hendes farfar og farmor.

Skiftet efter Hans Pedersøn Magrete Pedersdatters farfar, som døde i 1728

Arvingerne var:

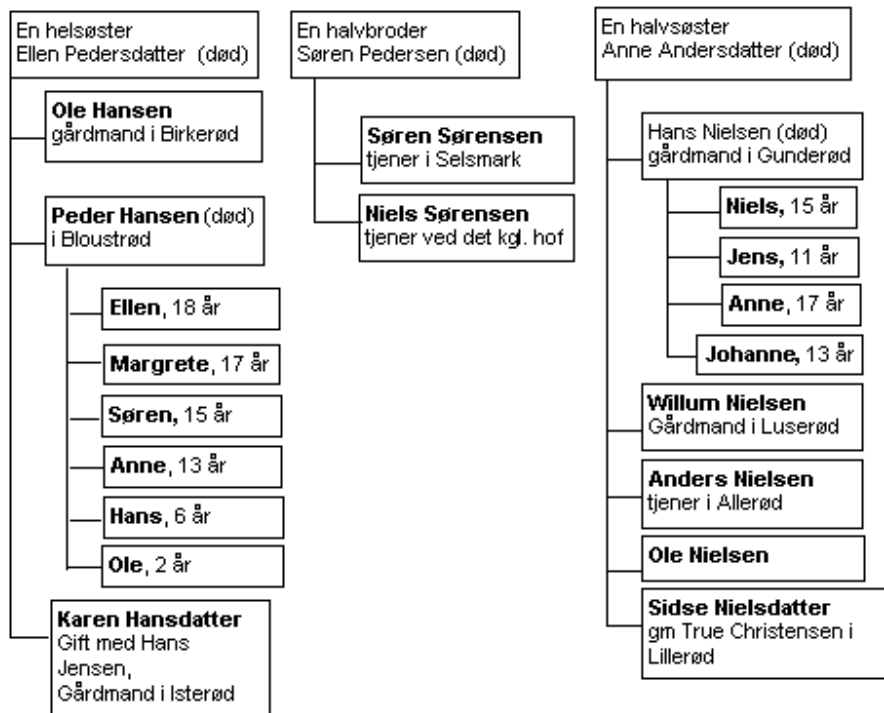
Vi ved, at Magretes farfar må have heddet Hans til fornavn, fordi hendes far hed Peder *Hansen*. For at finde farfaderen kan man kigge i skifteprotokollernes navneregistre. Er der døde mænd, som hed Hans eller døde kvinder, hvis ægtefælle hed Hans? Finder man en kandidat, tjekker man om Ellens far, Peder Hansen, boemand i Bloustrød, er en af arvingerne.

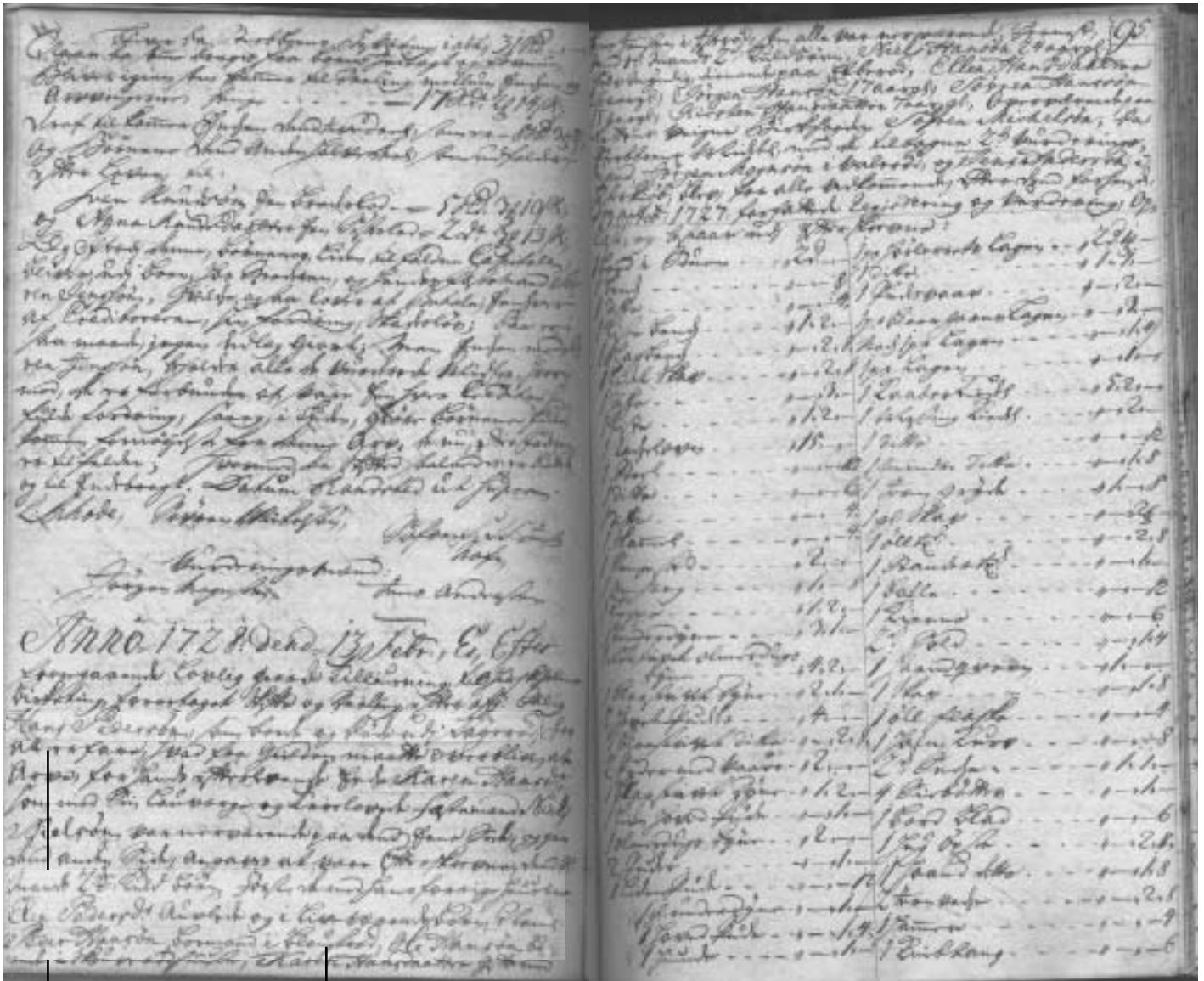
Hans Pedersøn som døde i Kajerød i 1728, har en arving, som ser rigtig ud. I skiftet står der, at de tre første børn er fra ægteskabet med "hans forrige Hustrue Elen Pedersdatter". De fem sidste er "den Sl. Mands 2.det Kuld Børn". Margrete Pedersdatters farmor og farfar hed Hans Pedersen og Ellen Pedersdatter. Skifteprotokollerne kan føre familien endnu længere tilbage. Til Ellen Pedersdatters far og mor, Magretes oldeforældre.

Skiftet efter Niels Pedersen Magrete Pedersdatters farmors bror, som døde i 1736

Vi ved, at Ellen Pedersdatters far må have heddet Peder til fornavn. Man kunne altså kigge i skifteprotokollens navneregistre efter døde Peder'e eller døde enker efter mænd, der hed Peder til fornavn. En anden mulighed er døde, ugifte søskende til Ellen Pedersdatter.

Døde en person uden børn, var det bl.a. deres søskende, som skulle arve. Man kan altså se efter afdøde, der hedder Pedersen eller Pedersdatter til efternavn. På side 51 i Hørsholm Amtstues skifteprotokol for 1735 - 1746 er der et skifte efter Niels Pedersen, som var en "gammel ungkarl". Alle hans brødre og søstre var døde. Og så blev hele Niels' familie rullet op.

Navnet på den afdøde, Salig
 "Hans Pedersøn, som boede
 og Døde udj Kayeröd"

Navnet på arvingerne den sl. "Mands 2 de Kuld Børn, Først
 de med hans forrige hustrue Elen Pedersdr. Auvlede og i
 Live værende Børn: Neml. Peder Hansøn, boemand i
 Bloustrød..."

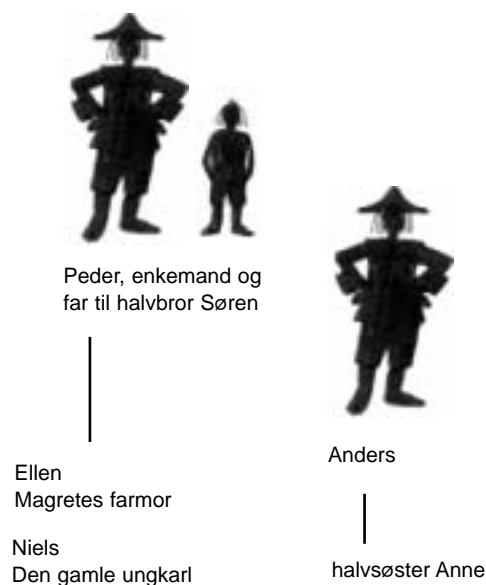
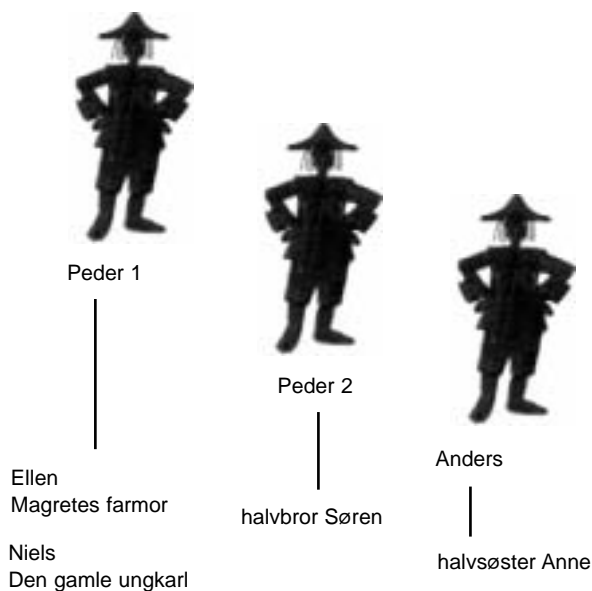
Hvordan så oldeforædrenes generation ud?

Skiftet efter den gamle ungkarl, farmoderens bror, fortæller en hel del om Magrete Pedersdatters familie. Med kendskabet til farmoderens søskende, kan man begynde at gætte på, hvordan den tidligere generation kan have set ud. Vi véd, at Ellen Pedersdatter havde en helbror, Niels, en halvbroder, Søren Pedersen og en halvsøster, Anne Andersdatter.

Mulighed 1:

Mulighed 2:

Magrete Pedersdatters oldemor har haft tre mænd:

1. En Peder, der blev far til Niels og til farmor Ellen
2. En Peder, der blev far til Søren
3. En Anders, der blev far til Anne

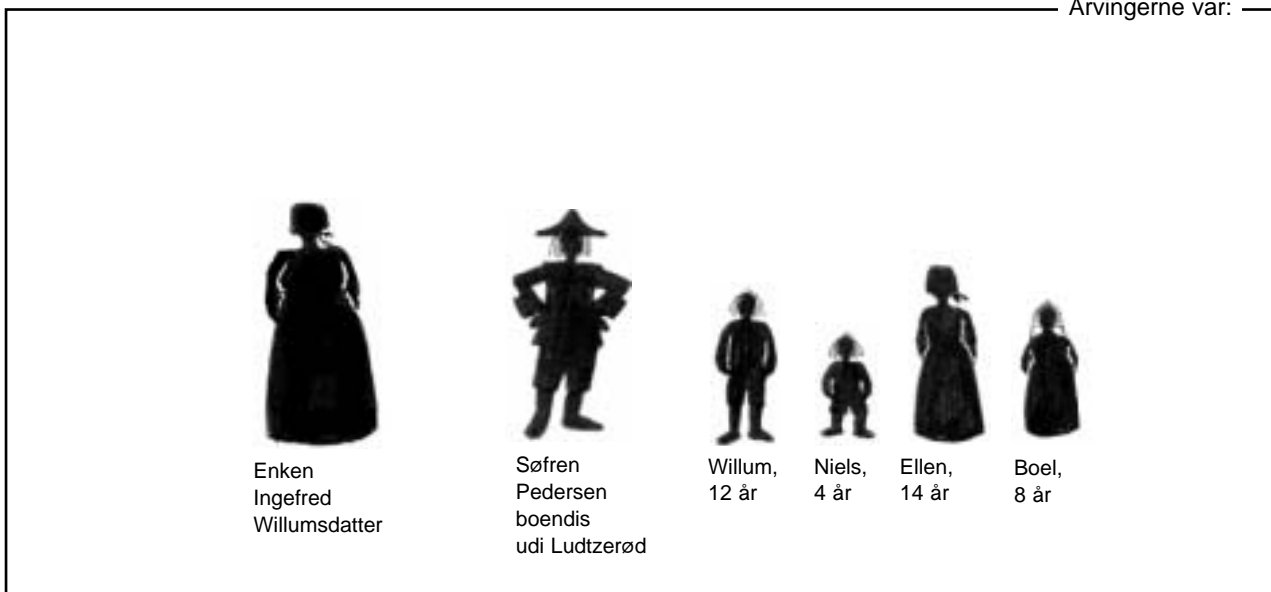
Magrete Pedersdatters oldemor har haft to mænd:

1. En Peder, der var enkemand og havde Søren - og som blev far til Niels og farmor Ellen.
2. En Anders, som blev far til Anne.

Opslag i skifteprotokollerne fra Hørsholm Amtstue viser, at mulighed 2 er den rigtige

Skiftet efter Peder Søfrensen Magrete Pedersdatters oldefar, som døde i 1671

Arvingerne var:

I skifteprotokollen er der flere døde mænd, der hedder Peder til fornavn. Den rigtige afdøde skal have mindst to børn: Niels og Ellen. Der må også gerne være en tredje, en søn der hedder Søren. Desuden kan der være børn, som ikke har levet længe nok til at arve den gamle ungar, og heller ikke selv har efterladt sig arvinger, som skulle arve i deres sted.

Peder Søfrensen som døde i Bloustrød i 1671 har altså arvinger, som ser rigtige ud.

Skiftet er med til at bevise, at Peder Søfrensen var Magretes oldefar. Det fortæller nemlig ret detaljeret om, hvordan familieforholdene hang sammen.

Indestående arv i boet?

Det er meget sjældent, at arveberettigede personer er glemt i et skifte, og ofte vil man opleve, at der i et bo findes oplysninger om arveparter fra andre skiftehandlinger.

En afdød kan have været formynder og forvalter af arveparter for mindreårige eller kvindelige slægtninge. Eller boet kan indeholde arveparter fra skifte efter forældre, en tidligere afdød ægtefælle eller lignende. Derfor er det altid en god ide at skimme et skifte igennem efter denne type af oplysninger.

Arvekrav fra halvbroder

I skiftet efter Peder Søfrensen i Bloustrød står der, at den ældste søn Søfren krævede arv efter sin mor. Så derfor kan Søfren ikke være søn af Ingefred Willumsdatter, hun var jo enken, der var i live. Søfren var altså kun halvbror til Willum, Niels, Ellen og Boel. At stavemåden ikke ligner den, der findes i den gamle ungarls skifte, behøver man ikke at opfatte som et problem. Retskrivningen - af

såvel navne som andet - lå ikke så fast som i dag. Man kan også komme ud for unøjagtige aldersangivelser på personer, der optræder i skifter med fx 10 - 15 års mellemrum. Helt frem i 1800-årene har mange mennesker ikke været helt klar over, præcist hvor gamle de var.

Enkens trolovede

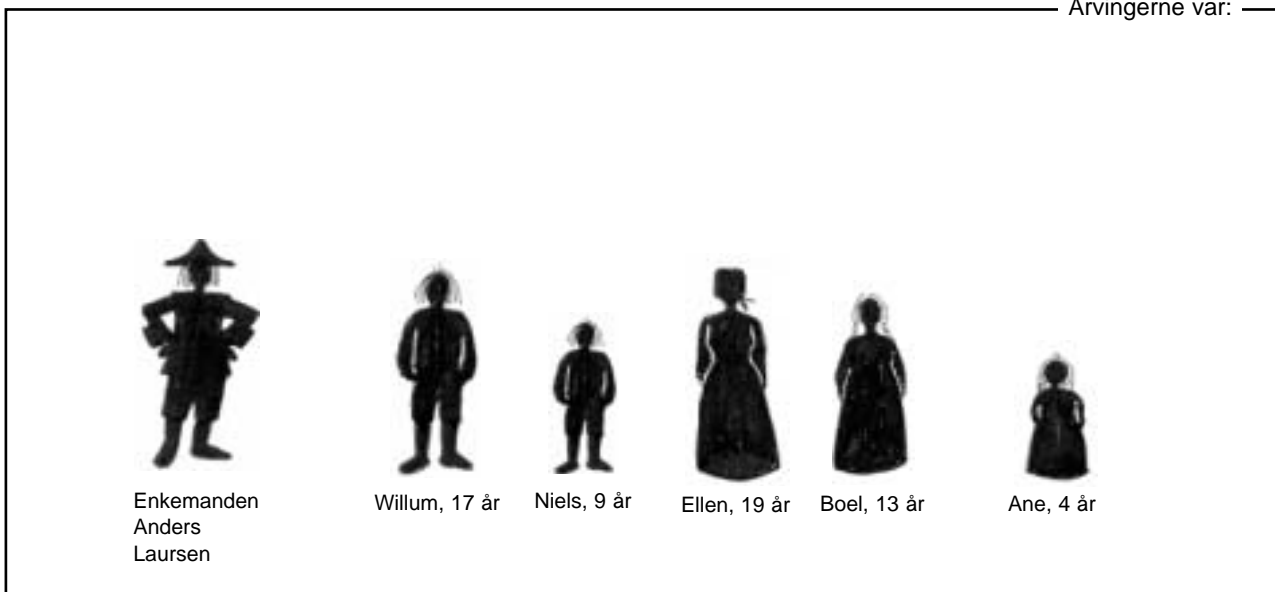
Skiftet efter Peder Søfrensen fortæller også, hvem enken Ingefred giftede sig med bagefter. Der står nemlig, at hendes lavværges også var hendes trolovede. Han hed Anders Laursen. Det er ikke ualmindeligt, at bondekvinder på dette tidspunkt har deres tilkommende med som lavværges, når der skal skiftes efter den afdøde ægtefælle.

Er der en Ane Andersdatter?

Fik Ingefred en datter, der hed Ane Andersdatter med den nye mand? Så stemmer familien, med det der stod i den gamle ungarls skifte. Der er to helsøskende: Ellen Pedersdatter og Niels Pedersen, og der er to halvsøskende: Søren Pedersen og Ane Andersdatter. De to andre søskende, Willum og Boel, må være døde så tidligt, at de ikke kom til at arve den ugifte, yngre bror Niels.

Skiftet efter Ingefred Willumsdatter Magrete Pedersdatters oldemor, som døde i 1676

Arvingerne var:

Ingefred Willumsdatter i Bloustrød døde i 1676. Skiftet efter hende er på side 48 i Hørsholm Amtstues skifteprotokol 1675-80. Her findes det endelige bevis på, at hun er Magretes oldemor. I skiftet fremgår det nemlig, at hun fik en datter som hed Ane, i sit nye ægteskab med Anders Laursen. Og alle hendes arvinger bliver naturligvis remset op.

Anetavlen

Ved at samle oplysningerne fra de forskellige skifter, kan der nu opstilles del af anetavlen for Magrete Pedersdatter fra Bloustrød.

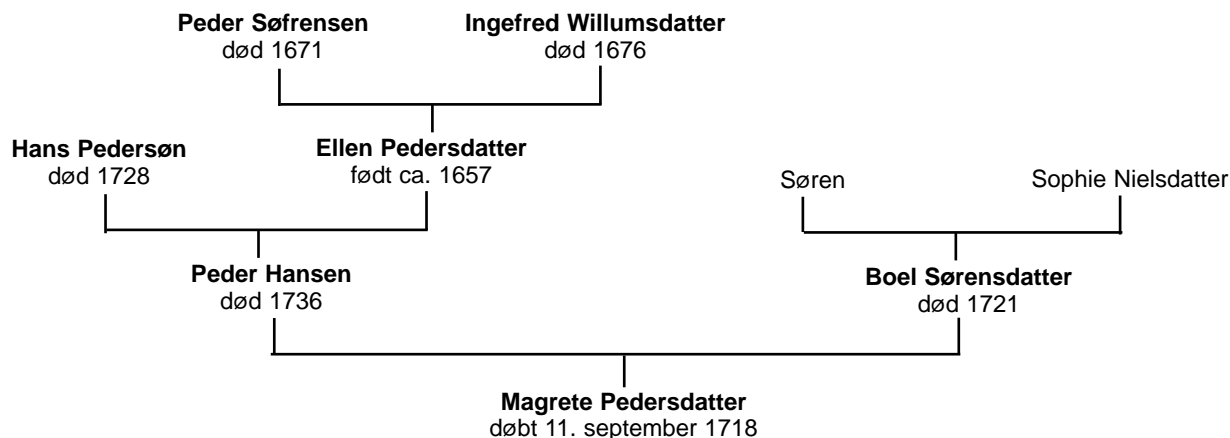
Selvom kirkebøgerne stopper i 1705, kan tavlen komme tilbage til oldeforældrene, Peder og Ingefred, som døde i 1670 -erne.

Det er ikke usandsynligt, at Ingefred var 25 - 30

år da hun fik sit første barn, nemlig Magretes farmor, Ellen Pedersdatter. Så har Ingefred selv været født omkring 1620 - 1630. Det er næsten 80 år før kirkebøgerne i Bloustrød sogn begynder.

Uden hjælp fra skifteprotokollerne havde det været umuligt at finde Magrete Pedersdatters oldemor.

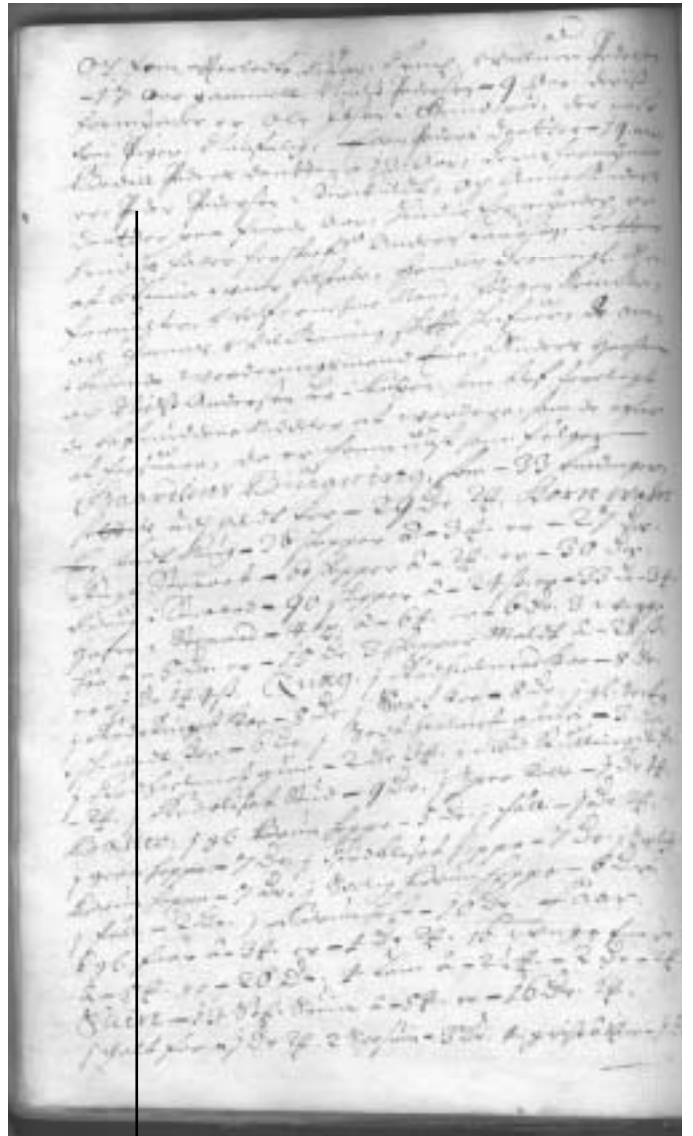
Måske kan Magretes slægt føres endnu længere tilbage? Skifteprotokollerne begynder jo i 1649.

Navnet på den afdøde
"Sahl. Ingefred Willums
Daatter udi Blaasterød

Navnet på den efterladte mand,
Anders Laursen

Navnene på de fem efterladte børn, Willum, Niels, Ellen, Bodill og
Anne, samt deres formyndere. Formyndere er som regel nære
slægtinge til den afdøde og/eller børnene.

At finde skifteprotokollerne

Registraturer til godsarkiver. Her findes oplysninger om godsernes skifteprotokoller. Længere til venstre under "A" for amtsstuer findes registratur til krongodsernes arkiver.

Registraturer til retsbetjente i Landsarkivets område. Her finder du oplysninger om retsbetjentenes skifteprotokoller, frem til 1919. Derefter skal der ledes i registraturer til dommerembedernes arkiver.

Slå sognenavnet op i de brune kasser for at finde frem til, hvilken retsbetjent det har hørt under. Du finder også oplysning om retskreds efter 1919.

Registraturer til dommerembedernes arkiver.

Opslagsværket "Nørlit" bør stå her. Her kan du se hvilke skiftejurisdiktioner, forskellige sjællandske lokaliteter har hørt til.

Husk at se efter, om der er navneregister til den protokol du vil bruge. Navneregistre findes i selvbetjeningsmagasinet, reol F.

Original?

Hvis skifteprotokollen kun findes i original, skal den bestilles på en hvid seddel. Alle de oplysninger, du finder i registraturen, skal skrives på bestillingssedlen.

 STATENS ARKIVER LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND LOLLAND-FALSTER & BORNHOLM		Skifteprotokol nr. JENSEN, JENSINE Dato: 29.02 Side nr.: 43													
Bestil følgende arkivalier: Rødby byfoged															
Skifteprotokol År: 1901-1910															
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Navn</th> <th>Adresse</th> <th>Udsættelse</th> <th>Skifte</th> <th>År</th> <th>Side</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>				Navn	Adresse	Udsættelse	Skifte	År	Side						
Navn	Adresse	Udsættelse	Skifte	År	Side										

Film?

Skifteprotokoller på film findes i mikrosalen, i små brune æsker, gruppe 3. Enkelte findes på kort og ligger i ringbind.

Hvem skifter hvor?

Død før 1851:

For at finde skiftet, skal du vide en hel del om den afdøde.

Død efter 1851:

Skiftet er hos
RETSBETJENTEN
Brug
DE BRUNE KASSER,
for at finde ud af,
hvilken retsbetjent,
du skal have fat i.
Når du ved det:
Brug de blå registraturer
over RETSBETJENTE

Død efter 1919:

Skiftet er hos
DOMMEREN.
Brug registraturen
SKIFTEVÆSEN
EFTER 1919
eller AFLEVERINGS-
FORTEGNELSERNE.

Fæstebonde, fæstehusmand eller ansat på et gods?

Skiftet er i GODSARKIVET eller i AMTSTUEN hvis det er krongods.

Brug registraturerne for godser og amtstuer. De står på hylderne i vejledningen.

GODS-registraturerne står under "G". De fleste er blå. Brug NØRLIT for at finde ud af, hvilket gods du skal lede i.

AMTSTUE-registraturerne står under "A". De er lysebrune.

Fæster på privat gods efter 1817? Se hos RETSBETJENTEN.

Selvejer, godsejer, almisselem indsidder, m.m.

Skiftet er i AMTET indtil 1793 derefter hos RETSBETJENTEN

Brug registraturerne for amter. De står på hylderne i vejledningen.

Kan du ikke finde amtet? Brug sedlerne i skuffeskabet.

Efter 1793? Brug registraturerne for retsbetjente. De er blå, og står i vejledningen

Købstadsborger?

Skiftet er hos BYFOGEDEN

Brug registraturerne for retsbetjente. De er blå, og står i vejledningen

Præst, degn, skolelærer eller klokker?

Militær eller søværn?

Gejstlige dvs. præster, lærere mv. findes ved gejstlig skifteret indtil 1807.

Brug den GULE REGISTRATUR over diverse skiftejurisdiktioner. Efter 1807: Skifterne er hos RETSBETJENTEN

Hærens og søens folk findes ved militær skifteret indtil h.hv. 1805 og 1804. Skifterne findes i RIGSARKIVET Efter 1804/1805: Skifterne er hos RETSBETJENTEN

Landsarkivet for Sjælland,
Lolland-Falster & Bornholm
Jagtvej 10
2200 København N
Telefon: 35 24 82 00
Telefax: 35 24 82 01
E-mail: mailbox@lak.sa.dk
Hjemmeside: www.sa.dk/lak

csbj/KR/2005